

a prostorovou skutečnost vztahu vzájemnosti, aby chování a činy lidí mohly být podrobeny zkoumání a pochopení. Jednoduchým příkladem konvence jsou **živé obrazy**, kdy série výjevů představující dramatické dění je rozložena do dílčích částí, pozdržena a rozumově a logicky seřazena. Tato konvence upouští od chronologického času a umožňuje účastníkům, aby soustředili svou pozornost na důležité momenty, které ze zdánlivě nedůležitých událostí dělají zratové momenty děje, kde mohlo docházet k zásadním rozhodnutím. Mnohé z těchto konvencí a jejích užítí jsou popsány v lekcích ve druhé části²⁴ této knihy. Ve třetí části nabízneme návod, jak propojit dramatické konvence tak, aby vznikly důležité dramatické formy použitelné ve třídě.

Při vytváření školního dramatu učitel používá tuto formu umění, aby dospěl k hlubšímu pochopení probíraných pojmů, témat a problémů. Ale protože je divadlo **společenskou** formou umění, výstavba příběhu musí být záležitostí spolupráce. Geoff Gillham²⁵ trefně podotýká, že v příbězích školních dramát jde vždy o dvě hry: **hru pro děti** a **hru pro učitele**. Ta první má své kořeny v dětských hrách a jako taková je pro žáky výrazným motivacním faktorem. Navíc pracují společně jako spoluautoři dramatu; řízení tohoto prostředku poznání je naprosto v rukou učitele, ten se snaží prohloubit význam dětské hry vhodným použitím dramatických konvencí.

Je důležité zdůraznit, že úspěšný učitel dramatické výchovy nutně nepotřebuje hluboké základy dramatiky, ale spíše podrobné povědomí o možnostech této umělecké formy jako způsobu poznávání světa. Drama má své kořeny v rituálu, dědictví humanity. Rituál byl prvotní způsob, jakým si naši vzdálení předkové vysvětlovali svůj svět a pomoci se snažili svému životu nastolit řád. Dramatická vnímavost je tedy vrozenou, intuitivní vlastností lidského rodu. Spontánní a pravidly nespoutaná dětská hra těžší z kořenů rituálu a úkolem učitele dramatické výchovy je využít této mocné, vrozené a velice motivující síly dětské hry k dosažení aktivního zapojení studentů; oni sami pak budou umět tento prostředek poznání ovládat ve svůj prospěch.

Otázka ovládnutí prostředku poznání je velice důležitá ke zvládnutí napětí, které se může objevit mezi hrou pro děti a hrou pro učitele. Aby učitel splnil předpoklady umělecké formy, musí mít neustále na mysli tři následující faktory: „čas“, „význam“ a „cit“.²⁶

- ²⁴ Pro komplexnější popis dramatických konvencí viz Needlands, J. Structuring Drama Work: A handbook of available forms in theatre and drama. (ed.) T. Goode. Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- ²⁵ Gillham, G. Report on Condercum School Project, unpublished report for the Newcastle upon Tyne Education Authority, 1974, str. 2.
- ²⁶ Bolton, G. „Creative Drama as an Art Form“ in D. Davis and C. Lawrence (eds). *Gavin Bolton: Selected Writings*. London: Longman, 1986, str. 140–41.